

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

TRỊNH VĂN TÙNG

**PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG TIẾP NHẬN VÀ XỬ LÝ
THÔNG TIN HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN SƯ PHẠM
TRONG ĐÀO TẠO THEO HỌC CHẾ TÍN CHỈ**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2016

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

TRỊNH VĂN TÙNG

**PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG TIẾP NHẬN VÀ XỬ LÝ
THÔNG TIN HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN SƯ PHẠM
TRONG ĐÀO TẠO THEO HỌC CHẾ TÍN CHỈ**

Chuyên ngành: Lí luận và lịch sử giáo dục

Mã số: 62.14.01.02

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

**Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. Đặng Thành Hưng
2. PGS.TS. Bùi Văn Quân**

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận án là trung thực và chưa từng công bố trong bất kì công trình nào khác.

Tác giả luận án

Trịnh Văn Tùng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
MỤC LỤC.....	ii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU	vii
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BIỂU ĐỒ.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	4
4. Giả thuyết khoa học	4
5. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
6. Phạm vi nghiên cứu.....	4
7. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu.....	5
8. Đóng góp mới của luận án	7
9. Luận điểm bảo vệ	7
10. Cấu trúc của luận án.....	8
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG TIẾP NHẬN VÀ XỬ LÝ THÔNG TIN HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN SƯ PHẠM TRONG ĐÀO TẠO THEO HỌC CHẾ TÍN CHỈ	9
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề	9
1.1.1. Nghiên cứu về học chế tín chỉ.....	9
1.1.2. Nghiên cứu về KN và KNHT.....	11
1.1.3. Nghiên cứu về phát triển KNTN và XLTT học tập	17
1.2. Học chế tín chỉ trong giáo dục đại học.....	19
1.2.1. Khái niệm tín chỉ học tập	19
1.2.2. Đặc trưng của học chế tín chỉ.....	20
1.2.3. Đặc điểm hoạt động học tập của sinh viên trong đào tạo theo học chế tín chỉ	21

1.3. Kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên sư phạm trong đào tạo theo học chế tín chỉ	23
1.3.1. Một số khái niệm cơ bản liên quan	23
1.3.2. Cấu trúc và đặc điểm của kỹ năng tiếp nhận thông tin học tập	41
1.3.3. Cấu trúc và đặc điểm của kỹ năng xử lý thông tin học tập	44
1.4. Phát triển kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên sư phạm trong đào tạo theo học chế tín chỉ.....	47
1.4.1. Khái niệm phát triển kỹ năng	47
1.4.2. Nguyên tắc phát triển kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập	48
1.4.3. Nội dung phát triển kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên sư phạm trong đào tạo theo học chế tín chỉ	49
1.4.4. Con đường phát triển KNTN và XLTTHT của SVSP trong đào tạo theo HCTC.....	51
1.4.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển KNTN và XLTTHT của SVSP trong đào tạo theo HCTC	57
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	62
Chương 2: THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG TIẾP NHẬN VÀ XỬ LÝ THÔNG TIN HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN SƯ PHẠM TRONG ĐÀO TẠO THEO HỌC CHẾ TÍN CHỈ	64
2.1. Khái quát về khảo sát thực trạng	64
2.1.1. Mục đích khảo sát	64
2.1.2. Đối tượng khảo sát	64
2.1.3. Phương pháp khảo sát	65
2.1.4. Phương pháp xử lý số liệu.....	66
2.2. Kết quả khảo sát thực trạng.....	67
2.2.1. Thực trạng nhận thức của GV và SV về KNTN và XLTTHT của SVSP trong đào tạo theo HCTC	67
2.2.2. Thực trạng KNTN và XLTTHT của SVSP trong đào tạo theo HCTC.....	70
2.2.3. Thực trạng phát triển KNTN và XLTTHT của SVSP trong đào tạo theo HCTC.....	80

2.2.4. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển KNTN và XLTTHT của SVSP trong đào tạo theo HCTC.....	86
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2.....	93
Chương 3: BIỆN PHÁP PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG TIẾP NHẬN VÀ XỬ LÝ THÔNG TIN HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN SƯ PHẠM TRONG ĐÀO TẠO THEO HỌC CHẾ TÍN CHỈ	95
3.1. Các nguyên tắc đề xuất các biện pháp phát triển kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên sư phạm trong đào tạo theo học chế tín chỉ	95
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả toàn diện	95
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn và khả thi.....	96
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống và tính cụ thể.....	97
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo sự tương tác tích cực của GV, SV và môi trường.....	97
3.2. Biện pháp phát triển kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên sư phạm trong đào tạo theo học chế tín chỉ.....	98
3.2.1. Biện pháp phát triển KN định hướng, lựa chọn các nguồn thông tin học tập phù hợp với môn học	98
3.2.2. Biện pháp phát triển KNTN và XLTTHT trong các giờ học trên lớp	100
3.2.3. Biện pháp áp dụng KNTN và XLTTHT trong quá trình làm việc độc lập với sách, giáo trình và các tài liệu dạng in	105
3.2.4. Biện pháp hướng dẫn SV các kỹ thuật khai thác mạng (LAN, Internet) áp dụng KNTN và XLTTHT	111
3.2.5. Biện pháp tổ chức môi trường và điều kiện học tập khuyến khích SV chủ động rèn luyện KNHT	117
3.3. Điều kiện để thực hiện các biện pháp	121
3.3.1. Đảm bảo các điều kiện cơ sở vật chất và thiết bị dạy học cần thiết.....	121
3.3.2. Điều kiện về lí luận dạy học.....	122
3.3.3. Điều kiện về mặt Tâm lí học	123
3.4. Mối quan hệ giữa các biện pháp	124

KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	126
Chương 4: THỰC NGHIỆM BIỆN PHÁP PHÁT TRIỂN KỸ NĂNG TIẾP NHẬN VÀ XỬ LÝ THÔNG TIN HỌC TẬP CỦA SINH VIÊN SƯ PHẠM TRONG ĐÀO TẠO THEO HỌC CHẾ TÍN CHỈ	127
4.1. Khái quát chung về thực nghiệm	127
4.1.1. Mục đích thực nghiệm	127
4.1.2. Nội dung thực nghiệm.....	127
4.1.3. Đối tượng thực nghiệm	128
4.1.4. Qui trình thực nghiệm	128
4.1.5. Tiêu chí đánh giá.....	130
4.1.6. Phương pháp xử lý số liệu.....	133
4.2. Xử lý, phân tích kết quả thực nghiệm	135
4.2.1. Phân tích kết quả thực nghiệm đợt 1	135
4.2.2. Phân tích kết quả thực nghiệm đợt 2.....	149
KẾT LUẬN CHƯƠNG 4.....	163
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	164
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	166
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	168
PHỤ LỤC.....	165

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Bộ GD&ĐT	Bộ Giáo dục và Đào tạo
CD	Cao đẳng
ĐC	Đối chứng
ĐH	Đại học
ĐHSP	ĐH sư phạm
GDH	Giáo dục học
HCTC	Học chế tín chỉ
GV	Giảng viên
KN	Kĩ năng
KNHT	Kĩ năng học tập
KNTN và XLTTHT	Kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập
NL	Năng lực
SV	Sinh viên
SVSP	Sinh viên sư phạm
TC	Tín chỉ
TN	Thực nghiệm

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1: Thực trạng nhận thức của giảng viên và sinh viên về tầm quan trọng của kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên.....	67
Bảng 2.2: Thực trạng các nguồn thông tin học tập sinh viên thường lĩnh hội và sử dụng để giải quyết các nhiệm vụ học tập.....	68
Bảng 2.3: Các mức độ yêu cầu của giảng viên đối với kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên.....	70
Bảng 2.4: Thực trạng đánh giá nhóm kỹ năng định hướng, lựa chọn các nguồn thông tin học tập phù hợp với môn học của sinh viên.....	70
Bảng 2.5: Thực trạng đánh giá nhóm kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên trong các giờ học lý thuyết, thảo luận và thực hành thí nghiệm trên lớp	73
Bảng 2.6: Thực trạng đánh giá nhóm kỹ năng làm việc độc lập với sách, giáo trình và các tài liệu dạng in.....	75
Bảng 2.7: Thực trạng đánh giá nhóm kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên trên mạng (LAN, Internet) trong môi trường học tập E-Learning	77
Bảng 2.8: Thực trạng nhận thức của giảng viên về sự cần thiết của việc phát triển kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên.....	80
Bảng 2.9: Thực trạng các KNTN và XLTTHT của SVSP đã được GV và SV quan tâm rèn luyện phát triển	81
Bảng 2.10: Thực trạng các phương pháp, hình thức tổ chức dạy học của GV để phát triển các KNTN và XLTTHT của SV	83
Bảng 2.11: Thực trạng về các con đường phát triển KNTN và XLTTHT đã vận dụng để phát triển KNTN và XLTTHT của GV và SV	85
Bảng 2.12: Những khó khăn của sinh viên trong quá trình tiếp nhận và xử lý thông tin học tập trong đào tạo theo học chế tín chỉ.....	86
Bảng 2.13: Những yếu tố ảnh hưởng đến quá trình tiếp nhận và xử lý thông tin học tập trong đào tạo theo học chế tín chỉ đối với sinh viên.....	88
Bảng 4.1: Lớp thực nghiệm và đối chứng đợt 1	128
Bảng 4.2: Lớp thực nghiệm và đối chứng đợt 2	128

Bảng 4.3: Tổng hợp đánh giá kết quả học tập của sinh viên trước thực nghiệm đợt 1....	136
Bảng 4.4. Đánh giá kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên nhóm thực nghiệm và đối chứng đầu vào đợt 1	137
Bảng 4.5: Tần suất điểm thi cuối kỳ môn Giáo dục học của nhóm thực nghiệm 1 và đối chứng 1, đợt 1.....	138
Bảng 4.6 : Bảng tham số thống kê của kết quả thi học kỳ môn Giáo dục học của nhóm thực nghiệm và đối chứng, đợt 1	140
Bảng 4.7: So sánh kết quả rèn luyện các kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập trước thực nghiệm sau thực nghiệm, đợt 1	141
Bảng 4.8: So sánh kết quả phát triển kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên lớp thực nghiệm và đối chứng sau thực nghiệm, đợt 1	143
Bảng 4.9: Đánh giá chung nhóm kỹ năng trước và sau thực nghiệm, đợt 1	146
Bảng 4.10: Tổng hợp đánh giá kết quả học tập của sinh viên trước thực nghiệm, đợt 2.....	149
Bảng 4.11: Đánh giá kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên 2 nhóm thực nghiệm và đối chứng đầu vào, đợt 2	150
Bảng 4.12: Tần suất điểm thi cuối kỳ môn Giáo dục học của 2 nhóm thực nghiệm và đối chứng đợt 2	152
Bảng 4.13: Bảng tham số thống kê của kết quả điểm cuối kỳ môn Giáo dục học của nhóm thực nghiệm và đối chứng đợt thực nghiệm 2	153
Bảng 4.14: So sánh kết quả rèn luyện các kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập trước thực nghiệm sau thực nghiệm, đợt 2	154
Bảng 4.15: So sánh kết quả phát triển kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên lớp thực nghiệm và đối chứng sau thực nghiệm, đợt 2.....	157
Bảng 4.16: Đánh giá chung nhóm kỹ năng tiếp nhận và xử lý thông tin học tập của sinh viên trước và sau thực nghiệm, đợt 2	159